

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 7/6/2017
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.

Το κείμενο αναφέρεται στην σχέση επιστήμης-τεχνολογίας και στο χρέος των επιστημόνων. Αρχικά, διαχωρίζονται οι έννοιες της επιστήμης και της τεχνολογίας με την πρώτη να στοχεύει στην κατάκτηση της γνώσης και τη δεύτερη στην αξιοποίησή της, όπως είχε επισημάνει και ο Αϊνστάιν. Ωστόσο, η ανάπτυξη τους τον περασμένο αιώνα θέτει προβληματισμούς, καθώς δεν είναι ανάλογη η εξέλιξη της επιστήμης με την προσφορά της τεχνολογίας στο βιοτικό επίπεδο. Σήμερα οι ανθρωπιστικές αξίες έχουν υποβαθμιστεί, γι' αυτό ο επιστήμονας καλείται να προνοεί για τους κινδύνους που ελλοχεύουν από τα επιτεύγματά του και με ηθική συνείδηση να επιλέγει το ωφέλιμο. Βέβαια, συχνά δεν αποφασίζει αυτός για την εφαρμογή των ανακαλύψεών του. Έτσι, για μια ανθρωποκεντρική επιστήμη επιβάλλεται η ηθική συνείδηση των επιστημόνων.

B1.

α. Λάθος (1§)

β. Λάθος (1§)

γ. Σωστό (3§)

δ. Σωστό (4§)

ε. Σωστό (6§)

B2.

α.

- **Αιτιολόγηση**, επειδή αιτιολογεί γιατί επιστήμη και τεχνολογία δεν ταυτίζονται.
Χαρακτηριστική λέξη: διότι
«διότι ... της γνώσης»
- **Σύγκριση-Αντίθεση**, επειδή συγκρίνει τους σκοπούς της τεχνολογίας και της επιστήμης.
Χαρακτηριστική λέξη: ενώ
«η επιστήμη ... του ανθρώπου».

β.

βέβαια: επιβεβαίωση, έμφαση
εάν: προϋπόθεση
όμως: αντίθεση
για τούτο: αιτιολόγηση
δηλαδή: επεξήγηση

B3.

α.

- Η επιστήμη ως παντοτινός/συνεχής/διαρκής αγώνας του ανθρώπου
- Η επιστήμη παραμένει επικεντρωμένη/εστιασμένη στην κατάκτηση της γνώσης.
- Η προώθηση των φυσικών επιστημών και η έκρηξη της τεχνολογίας [...] ξεσηκώνουν/γεννούν απορίες.
- Το άγχος και η αγωνία αλλοιώνουν/διαφθείρουν [...] την πνευματική ολοκλήρωση των ανθρώπων.
- Κάθε επιστημονικό επίτευγμα [...] θα αποβεί [...] ολέθριο.

β.

- Συγκεκριμένο ≠ αφηρημένο, γενικό
- Βελτίωσε ≠ επιδείνωσε, χειροτέρευσε
- Ευθύνη ≠ ανευθυνότητα
- Υλική ≠ άυλη, πνευματική
- Ελευθερία ≠ ανελευθερία, υποδούλωση

B4.

α. Το ασύνδετο σχήμα προσδίδει ζωντάνια, παραστατικότητα, αμεσότητα.

β. Με τη χρήση ρητορικού ερωτήματος επιτυγχάνεται ο προβληματισμός του αναγνώστη. Προσδίδεται στο κείμενο ζωντάνια, παραστατικότητα, αμεσότητα.

γ.

Τηρείται το επικοινωνιακό πλαίσιο της ομιλίας

[Προσφώνηση]

Αξιότιμε κ. Λυκειάρχη,
αγαπητοί καθηγητές,
συμμαθητές και συμμαθήτριες,
κυρίες και κύριοι,

[Πρόλογος]

- Αναφορά στα σημαντικά προβλήματα της εποχής (π.χ ασθένειες, ανεργία, περιβαλλοντικά προβλήματα, ημιμάθεια, αποξένωση, αλλοτρίωση κ.λ.π).
- Αξιοποιώντας την ευκαιρία που μου δίνεται ... (Σύνδεση με τα ζητούμενα).

1^ο ζητούμενο

Ρόλος επιστήμης στην αντιμετώπιση σύγχρονων προβλημάτων

Υλικός τομέας

- Βελτίωση ποιότητας ζωής (αύξηση της ποσότητας και βελτίωση της ποιότητας των αγαθών).
- Πρόληψη και καταπολέμηση των ασθενειών, αύξηση του μέσου όρου ζωής του ανθρώπου.

- Προσφορά εργασίας με τα νέα επαγγέλματα – περιορισμός της ανεργίας και του σωματικού μόχθου.
- Επωφελής εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου της φύσης.
- Οικονομική πρόοδος.

Πνευματικός τομέας

- Ανάπτυξη κρίσης – πνευματική ελευθερία.
- Απαλλαγή από εξωλογικά στοιχεία (προλήψεις – δεισιδαιμονίες).
- Διαμόρφωση ελεύθερου φρονήματος και υπευθυνότητα.

Ηθικός τομέας

- Αυτογνωσία.
- Ηθικοπνευματική τελείωση – διαμόρφωση πολυδιάστατης προσωπικότητας.
- Διασφάλιση ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Απαλλαγή από κατώτερα ένστικτα πάθη και αδυναμίες.

[Μεταβατική παράγραφος]

Όπως έγινε αντιληπτό, ο ρόλος της επιστήμης είναι καταλυτικός στην αντιμετώπιση προβλημάτων στον υλικό, πνευματικό και ηθικό τομέα. Γι' αυτό κρίνεται επιτακτική ανάγκη ο επιστήμονας να διακατέχεται από πλήθος ηθικών εφοδίων, ώστε να αξιοποιήσει τις γνώσεις του ανθρωποκεντρικά.

2° ζητούμενο

Τα εφόδια του επιστήμονα

- Παιδεία με ανθρωπιστικές αρχές.
- Γενική μόρφωση και ψυχική καλλιέργεια, ώστε να θέτει τις γνώσεις του στην υπηρεσία του ανθρώπου και να ασκεί το έργο του με υπευθυνότητα και αίσθημα κοινωνικής συνείδησης.
- Αυτογνωσία, για σωστή επιλογή στόχων, που να ανταποκρίνονται στα προβλήματα της ζωής.
- Ευσυνειδησία, ηθικές αρχές και αξίες.
- Κοινωνικές αρετές (ανιδιοτέλεια, πνεύμα συνεργασίας, άμιλλα)
- Διαμόρφωση ηθικής, αυτόνομης και ελεύθερης προσωπικότητας.
- Αίσθηση ότι επιτελεί κοινωνικό λειτούργημα και όχι μόνο βιοποριστικό επάγγελμα.
- Ενδιαφέρον για την σωστή και επωφελή για τον άνθρωπο μελλοντική χρήση των επιτευγμάτων του.
- Πίστη στα ανθρωπιστικά ιδανικά.

[Επίλογος]

- Ανακεφαλαιωτική αναφορά στη συνδρομή της επιστήμης στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου παρά τα προβλήματα που της καταλογίζουν ότι δημιουργεί.
- Βασική προϋπόθεση για την ορθολογική αξιοποίηση της επιστήμης είναι τόσο η ηθική συγκρότηση του επιστήμονα, όσο και η πολιτική βούληση, η διεθνής συνεργασία και η ατομική επανιεράρχηση των αξιών.

[Αποφώνηση]

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας και τον πολύτιμο χρόνο που μου αφιερώσατε.